

Bruxelles, 4.9.2019.
COM(2019) 394 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM
PARLAMENTU, EUROPSKOM VIJEĆU, VIJEĆU, EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ
BANCII, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU, ODBORU
REGIJA I EUROPSKOJ INVESTICIJSKOJ BANCII**

**Završne pripreme za povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije 1. studenoga
2019.**

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM
PARLAMENTU, EUROPSKOM VIJEĆU, VIJEĆU, EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ
BANCI, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU, ODBORU
REGIJA I EUROPSKOJ INVESTICIJSKOJ BANCI**

**Završne pripreme za povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije 1. studenoga
2019.**

1. UVOD

Ujedinjena Kraljevina dostavila je 29. ožujka 2017. obavijest o svojoj namjeri da se povuče iz Europske unije i pokrenula je postupak predviđen člankom 50. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). Na zahtjev Ujedinjene Kraljevine Europsko vijeće (članak 50.) donijelo je 11. travnja 2019. odluku¹ o dodatnom produljenju razdoblja propisanog člankom 50. stavkom 3. UEU-a do 31. listopada 2019. Ako do 31. listopada 2019. ne ratificira Sporazum o povlačenju² ili ne zatraži treće produljenje koje Europsko vijeće (članak 50.) treba jednoglasno prihvatiti, Ujedinjena Kraljevina će od 1. studenoga 2019. biti treća zemlja bez sporazuma o urednom povlačenju.

Komisija je od samog početka pregovora mišljenja da je uredno povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije na temelju Sporazuma o povlačenju najbolje rješenje. Komisija kontinuirano naglašava da bi povlačenje bez sporazuma uzrokovalo znatne poremećaje i u Ujedinjenoj Kraljevini i u 27 država članica EU-a. Izvanrednim se mjerama mogu ublažiti samo najveći poremećaji izazvani povlačenjem bez sporazuma.

Samo je osam tjedana preostalo do roka – 31. listopada 2019. Zbog činjenice da je preostalo tako malo vremena i zbog političke situacije u Ujedinjenoj Kraljevini, rizik da će na taj dan Ujedinjena Kraljevina bez sporazuma izaći iz Unije sve je veći. Kao što je Europsko vijeće (članak 50.) naglašavalo tijekom procesa, svi se dionici moraju nastaviti pripremati za sve moguće ishode. Stoga bi svi oni sada trebali finalizirati svoje planove koji se odnose na povlačenje bez sporazuma na dan 1. studenoga 2019. Ne bi trebali računati na to da će Ujedinjena Kraljevina zatražiti treće produljenje ni na to da će Europsko vijeće (članak 50.) takav zahtjev odobriti prije 31. listopada.

¹ Odluka Europskog vijeća (EU) 2019/584, SL L 101, 11.4.2019., str. 1. Odlukom je predviđeno i to da bi povlačenje trebalo nastupiti prvog dana mjeseca koji slijedi nakon dovršetka postupka ratifikacije ako Ujedinjena Kraljevina ratificira Sporazum o povlačenju prije 31. listopada. Prethodna odluka Europskog vijeća o prvom produljenju donesena je 22. ožujka 2019. na zahtjev Ujedinjene Kraljevine (Odluka Europskog vijeća (EU) 2019/476, SL L 80I, 22.3.2019., str. 1.).

² Sporazumu o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, SL L 144I, 25.4.2019., str 1.

2. PRAVA GRAĐANA

Komisija kontinuirano naglašava da joj je prioritet zaštita građana Europske unije u Ujedinjenoj Kraljevini i građana Ujedinjene Kraljevine u Europskoj uniji. Kako je navedeno u petoj komunikaciji o pripravnosti za Brexit od 12. lipnja 2019.³, države članice EU-27 izradile su nacionalne izvanredne mjere da bi državljani Ujedinjene Kraljevine i članovi njihovih obitelji koji nisu državljani države članice EU-a mogli u njoj i dalje zakonito boraviti neposredno nakon povlačenja bez sporazuma. Komisija je u suradnji s državama članicama EU-27 nastojala osigurati usklađenost ukupnog pristupa, istovremeno ističući potrebu za fleksibilnosti na nacionalnoj razini. Komisija na svojim internetskim stranicama posvećenima pripravnosti za Brexit⁴ objavljuje ažurirani pregled svih nacionalnih izvanrednih mjera o pravu na boravak.

Građani EU-a koji prebivaju u Ujedinjenoj Kraljevini informacije o svojem pravu na boravak u Ujedinjenoj Kraljevini mogu pronaći na internetskim stranicama Vlade Ujedinjene Kraljevine⁵. Uz napore koje ulažu diplomatska predstavništva država članica u Ujedinjenoj Kraljevini, predstavništva Komisije u Ujedinjenoj Kraljevini i relevantne službe u Bruxellesu i dalje će pomno pratiti mjere koje Ujedinjena Kraljevina poduzima u vezi s nastavkom boravka građana Unije u Ujedinjenoj Kraljevini. Na raspolaganju su zainteresiranim građanima informacijama i savjetima.

Iako su prava socijalne sigurnosti građana u Ujedinjenoj Kraljevini prije povlačenja zaštićena relevantnom Uredbom o mjerama za izvanredne situacije⁶, neke države članice za razdoblje nakon povlačenja uvode i jednostrane izvanredne mjere na nacionalnoj razini. Tim se mjerama dopunjuje zaštita prava socijalne sigurnosti osiguranih na razini EU-a, na primjer primjenom načela zbrajanja razdoblja zaposlenja, osiguranja i boravka u Ujedinjenoj Kraljevini nakon povlačenja ili dodatnom zaštitom prava socijalne sigurnosti građana nakon povlačenja. Komisija na svojim internetskim stranicama posvećenima pripravnosti za Brexit⁷ objavljuje ažurirani pregled svih nacionalnih izvanrednih mjera o pravima socijalne sigurnosti.

3. ZAVRŠNE PRIPREME U ODABRANIM SEKTORIMA

Komisija je u svih svojih dosadašnjih pet komunikacija o pripravnosti za Brexit⁸ naglašavala da se dionici trebaju pripremiti te će i dalje svim dionicima biti na raspolaganju za informacije i savjete. Države članice i subjekti privatnog sektora, uključujući udruženja i trgovinske komore, trebali bi nastaviti informirati građane i poduzeća i pomoći im u dovršetku priprema koristeći se, među ostalim, i brojnim forumima koji su upravo tome i namijenjeni.

³ COM(2019) 276 final.

⁴ https://ec.europa.eu/info/files/overview-table-residence-rights-uk-nationals-eu27-member-states_en.

⁵ <https://www.gov.uk/eusettledstatus>.

⁶ Uredba (EU) 2019/500 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. ožujka 2019. o utvrđivanju mjera za izvanredne situacije u području koordinacije sustava socijalne sigurnosti nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Unije, SL L 85, 27.3.2019., str. 35.

⁷ https://ec.europa.eu/info/files/overview-national-measures-area-social-security-coordination_en.

⁸ 19.7.2018.: COM(2018) 556 final/2; 13.11.2018.: COM(2018) 880 final; 19.12.2018.: COM(2018) 890 final; 10.4.2019.: COM (2019) 195 final; 12.6.2019.: COM(2019) 276 final.

Da bi poduzetnicima pomogla da provjere stupanj svoje pripravnosti i utvrde što još trebaju poduzeti za dovršetak priprema za moguće povlačenje bez sporazuma 1. studenoga 2019., Komisija je na svojim internetskim stranicama o pripravnosti za Brexit objavila „kontrolni popis“⁹. Objavila je i obavijesti dionicima, po sektorima, o raznim temama.¹⁰ Slično se postupa na nacionalnoj razini i u raznim poslovnim udruženjima. Svi se gospodarski subjekti mole da pročitaju sve takve informacije.

Ovaj se odjeljak odnosi na odabrana područja u kojima je u narednim mjesecima potreban osobit oprez.

3.1. Pogranične formalnosti i trgovina

Povlačenje će utjecati na sve sektore koji trguju robom i uslugama s Ujedinjenom Kraljevinom. Osobito gospodarski subjekti koji trguju robom trebaju biti spremni za ozbiljne posljedice kad je riječ o carinskim formalnostima, neizravnom oporezivanju te, ovisno o slučaju, sanitarnim i fitosanitarnim kontrolama nakon 1. studenoga 2019. ako Ujedinjena Kraljevina napusti Uniju bez sporazuma. Te posljedice uključuju, među ostalim, provedbu carinskih formalnosti. Deklaracije će se morati podnositi, a carinska tijela mogu zahtijevati jamstva za potencijalni ili postojeći carinski dug. Moguće su zabrane ili ograničenja za neku robu iz Ujedinjene Kraljevine na ulasku u EU ili za robu na izlasku iz EU-a za Ujedinjenu Kraljevinu, što znači da bi se mogle zahtijevati uvozne ili izvozne dozvole.

Od 1. studenoga 2019. na robu iz Ujedinjene Kraljevine koja ulazi u EU obračunavat će se carina¹¹ te bi i Ujedinjena Kraljevina mogla obračunavati carinu na robu iz EU-a. Prosječna uvozna carina EU-a na nepoljoprivredne proizvode iznosi oko 2,7 %, a na poljoprivredne proizvode 8,1 %¹². Na primjer, prosječna carina na mliječne proizvode iznosi 44,8 %, na meso 17,8 %, ribu 11,4 %, odjeću 11,5 % te automobile 10 %¹³. Gospodarski subjekti iz EU-27 trebali bi preispitati svoje lance opskrbe i pobrinuti se da u svojim poslovnim planovima uzmu u obzir obračun navedenih carina. Države članice pri uvozu robe iz Ujedinjenje Kraljevine u EU obračunavaju i porez na dodanu vrijednost.

Da bi se poremećaji u trgovini robom pri prelasku granice od prvoga dana nakon povlačenja sveli na najmanju moguću mjeru, trgovci, prijevoznici i otpremnici iz cijele Europe koji namjeravaju slati robu u Ujedinjenu Kraljevinu i iz Ujedinjene Kraljevine trebaju se pripremiti za sve propisane formalnosti bez obzira na to gdje im je sjedište. To se ne odnosi samo na subjekte sa sjedištem u regijama koje graniče ili intenzivno trguju s Ujedinjenom Kraljevinom.

Svi sudionici u lancu opskrbe moraju biti svjesni svoje odgovornosti za provedbu svih propisanih formalnosti i urednost dokumentacije i potvrda. Pripreme za relevantne formalnosti mogu potrajati i podrazumijevaju kontakte s relevantnim tijelima na obje strane granice. Primjenom zajedničkog postupka provoza na prijevoz robe smanjit će se formalnosti

⁹ <https://ec.europa.eu/info/files/brexit-preparedness-checklist>.

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice_hr.

¹¹ Nakon datuma povlačenja, na robu iz Ujedinjene Kraljevine koja ulazi na carinsko područje Unije obračunavat će se carina kao i na robu podrijetlom iz trećih zemalja s kojima EU nema sklopljen sporazum o povlaštenom režimu. Carine koje se primjenjuju mogu se pronaći u bazi podataka TARIC (https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en).

¹² https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/tariff_profiles19_e.pdf.

¹³ Izvor: WTO World Tariff profile 2019.

na graničnom prijelazu¹⁴. S obzirom na moguće poremećaje na granicama u vrijeme povlačenja, trgovci, prijevoznici i otpremnici trebali bi provjeravati stanje na svojoj uobičajenoj trgovinskoj ruti i poduzeti odgovarajuće mjere.

Izvoz robe podrijetlom iz EU-a mora ispunjavati određene uvjete da bi se iskoristile trgovinske povlastice odobrene trgovinskim sporazumima¹⁵. Materijali, dijelovi i komponente podrijetlom iz Ujedinjene Kraljevine ugrađeni u robu proizvedenu u EU-u neće se smatrati materijalima, dijelovima i komponentama podrijetlom iz EU-a. Poslovni subjekti stoga moraju prilagoditi svoje lance opskrbe i pobrinuti se da roba koja se izvozi te sva dokumentacija i formalnosti budu u skladu sa zahtjevima o podrijetlu utvrđenima relevantnim trgovinskim sporazumima.

Komisija je sastavila nekoliko obavijesti i detaljnih uputa o carinama, podrijetlu, porezu na dodanu vrijednost i trošarinama koje se mogu pronaći na internetu¹⁶. Na internetu se mogu pronaći i kratki tečajevi o posljedicama Brexita na carinjenje i oporezivanje te praktični pregledi bitnih carinskih pojmova¹⁷.

Komisija je u svojoj petoj komunikaciji o pripravnosti za Brexit od 12. lipnja 2019.¹⁸ istaknula da je prva faza komunikacijske kampanje već pokazala da su neka poduzeća aktivna po tom pitanju, ali da u svim državama članicama na tome treba i dalje raditi sve do datuma povlačenja. Komisija će sada intenzivirati svoju višejezičnu komunikacijsku kampanju¹⁹ započetu 18. veljače 2019. radi informiranja poduzeća u EU-u za koju su sve informacije već javno dostupne²⁰.

Države članice, a osobito one koje su glavne ulazne i izlazne točke trgovinske razmjene EU-a s Ujedinjenom Kraljevinom, dosad su puno uložile u ljudske resurse i infrastrukturu, fizičku (uključujući granične inspekcijske postaje) i tehnološku, radi jednostavnijeg kretanja robe na svojoj granici s Ujedinjenom Kraljevinom. Osim toga, te su države članice sudjelovale i narednih će mjeseci nastaviti sudjelovati u informativnim i komunikacijskim kampanjama u kojima se svim zainteresiranim sudionicima objašnjavaju sve propisane formalnosti carinskih²¹ te sanitarnih i fitosanitarnih kontrola²². Pozivamo trgovce, prijevoznike i

¹⁴ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/customs-procedures/what-is-customs-transit/common-union-transit_en.

¹⁵ Vidjeti i Komisijinu obavijest dionicima o toj temi: <https://ec.europa.eu/info/files/preferential-rules-origin>.

¹⁶ https://ec.europa.eu/taxation_customs/uk_withdrawal_en#heading_2.

¹⁷ https://ec.europa.eu/taxation_customs/eu-training/general-overview_en.

¹⁸ COM(2019) 276 final.

¹⁹ https://ec.europa.eu/taxation_customs/uk_withdrawal_en#.

²⁰ https://ec.europa.eu/taxation_customs/uk_withdrawal_en#heading_4.

²¹ Na primjer, informacije o Brexitu i carinskim formalnostima za Belgiju su dostupne na: https://finance.belgium.be/en/customs_excises/enterprises/brexit; za Francusku na: <http://douane.gouv.fr/articles/c957-entreprises-preparez-vous-au-brexit>; i za Nizozemsku na: <https://www.getreadyforbrexit.eu/en>.

Osim toga, informacije za korisnike luka Ujedinjene Kraljevine i Eurotunela mogu se pronaći na: <https://www.gov.uk/government/publications/communications-pack-roll-on-roll-off-ports-and-eurotunnel-in-the-event-of-a-no-deal-eu-exit/information-for-users-of-roll-on-roll-off-ports-and-eurotunnel-in-a-no-deal-scenario>.

²² Na primjer, informacije o Brexitu i sanitarnim i fitosanitarnim kontrolama za Belgiju su dostupne na: <http://www.favv-afsca.fgov.be/brexit/>; za Francusku na: <https://agriculture.gouv.fr/le-brexit-et-les-contrôles-sanitaires-et-phytosanitaires> i za Nizozemsku na: <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/brexit/>.

otpremnike da se upoznaju s relevantnim formalnostima, postupcima i radnim procesima te tehnološkom infrastrukturom na njihovoj uobičajenoj trgovinskoj ruti²³.

3.2. Lijekovi, medicinski proizvodi i kemijske tvari

Iako su se pripreme za povlačenje Ujedinjene Kraljevine u području lijekova, medicinskih proizvoda i kemijskih tvari krajem ožujka i početkom travnja 2019. ubrzale, u završnici treba još puno toga poduzeti²⁴. Komisija u suradnji s Europskom agencijom za lijekove, rukovoditeljima mreže agencija za lijekove, nadležnim tijelima iz mreže za medicinske proizvode i Europskom agencijom za kemikalije i dalje informira dionike i podsjeća ih da se trebaju pripremiti za 31. listopada 2019. Činjenica je da lijekovi, medicinski proizvodi i kemijske tvari koji ne budu u skladu s propisima EU-a neće moći biti stavljeni na tržište EU-a nakon tog datuma. Komisija smatra da aktualno produljenje razdoblja predviđenog člankom 50. stavkom 3. UEU-a ostavlja dovoljno vremena da se to postigne i ne planira donošenje novih izvanrednih mjera.

Lijekovi

Lijekove za humanu i veterinarsku primjenu odobrava ili Komisija na središnjoj razini ili države članice na nacionalnoj razini. Povlačenje Ujedinjene Kraljevine utjecat će na obje kategorije lijekova. Kako je istaknuto u petoj komunikaciji o pripravnosti za Brexit od 12. lipnja 2019.²⁵, Europska agencija za lijekove već je u travnju 2019. dovršavala usklađenje s propisima većine lijekova koji se odobravaju na središnjoj razini, no posao nije bio dovršen za lijekove koji se odobravaju na nacionalnoj razini. Od tad je puno toga postignuto – do 31. listopada 2019. s propisima bi trebalo biti usklađeno više od 80 % lijekova koji se odobravaju na nacionalnoj razini. Taj je napredak dijelom ostvaren zahvaljujući privremenom izuzeću na temelju kojeg poduzeća svoje objekte za testiranje serija lijekova mogu iz Ujedinjene Kraljevine premjestiti u EU-27 do kraja 2019. Iako je to dobra vijest, ovom se sektoru izričito preporučuje da se pobrine da svi predmetni odobreni lijekovi do 31. listopada 2019. budu u potpunosti usklađeni s propisima te da do 31. prosinca 2019. premjeste svoje objekte za testiranje kako bi osigurali kontinuitet stavljanja relevantnih lijekova na tržište EU-a. Nadalje, s obzirom na posebne probleme s kojima se suočavaju manje države članice koje su u prošlosti odobrenja za stavljanje u promet lijekova najčešće dobivale od Ujedinjene Kraljevine, sektor snosi odgovornost za suradnju s tim državama članicama kako bi im se zajamčila dostupnost tih lijekova.

Medicinski proizvodi

Podaci od prijavljenih tijela iz Ujedinjene Kraljevine upućuju na zaključak da se prijenos potvrda o medicinskim proizvodima koji se stavljaju na tržište EU-27 na prijavljena tijela u EU-27 uspješno provodi i da će za veliku većinu tih proizvoda biti okončan do 31. listopada 2019. Radna skupina za Brexit koja okuplja nadležna tijela iz mreže za medicinske proizvode

²³ Vidjeti, na primjer, informacije francuske carine o „pametnoj granici” (dostupne na <http://www.douane.gouv.fr/articles/a16171-the-smart-border>); o sustavu nizozemske lučke zajednice (dostupne na <https://www.portbase.com/en/>) te o sustavima koji se koriste u belgijskim lukama Zeebrugge (dostupne na <https://rxseaport.eu/en/>) i Antwerpen (dostupne na <https://www.nxtport.com/>).

²⁴ Broj proizvoda koje još treba uskladiti s propisima naveden u nastavku tek je oprezna procjena u kojoj nije uzeto u obzir da za neke od tih proizvoda možda nisu potrebne nikakve mjere pripravnosti za Brexit zbog komercijalnih razloga koji Komisiji nisu poznati. Na primjer, neki se proizvodi možda prodaju samo u Ujedinjenoj Kraljevini, možda više nisu na tržištu ili je u tijeku njihova zamjena drugim proizvodima.

²⁵ COM(2019) 276 final.

u bliskoj suradnji s Komisijom prati prijenos preostalih potvrda na temelju informacija iz ankete provedene tijekom ljeta 2019. među relevantnim proizvođačima i prijavljenim tijelima. Rezultati upućuju na zaključak da neki proizvođači još nisu poduzeli sve mjere potrebne za prijenos nekom prijavljenom tijelu iz EU-27. Proizvođači i prijavljena tijela iz Ujedinjene Kraljevine koji to još nisu učinili trebali bi se pobrinuti da se prijenos svih relevantnih potvrda i potrebne prilagodbe oznaka na proizvodima okončaju do datuma povlačenja tako da proizvođači nakon tog datuma mogu nastaviti stavljati svoje proizvode na tržište EU-a. Komisija i nadležna tijela iz mreže za medicinske proizvode i dalje će pratiti razvoj situacije u rujnu i listopadu.

Kemijske tvari

Kad je riječ o kemijskim tvarima, do sredine kolovoza 2019. samo je 52 % podnositelja zahtjeva za registraciju u skladu s Uredbom REACH²⁶ prenijelo svoje registracije na EU-27. Europska agencija za kemikalije u svojem je središnjem informacijskom sustavu REACH-IT jedan dio posvetila Brexitu kako bi podnositeljima zahtjeva za registraciju omogućila da svoje registracije u skladu s Uredbom REACH prenesu prije datuma povlačenja. Taj će dio sustava ostati aktivan do 31. listopada 2019. Što se tiče odobrenja u skladu s Uredbom REACH, nositelji odobrenja, podnositelji zahtjeva za odobrenje i daljnji korisnici iz Ujedinjene Kraljevine koji tvari ili smjese isporučuju u EU-27 u okviru postojećih lanaca opskrbe trebali bi poduzeti potrebne korake radi regulatorne usklađenosti svojih daljnjih korisnika u EU-27. S druge strane, daljnji korisnici iz EU-27 povezani s podnositeljima zahtjeva za registraciju, nositeljima odobrenja, podnositeljima zahtjeva za odobrenje i daljnji korisnici iz Ujedinjene Kraljevine trebali bi kod svojih dobavljača provjeriti hoće li relevantni proizvodi biti regulatorno usklađeni do 31. listopada 2019. i prema potrebi sami poduzeti što je potrebno, uz pomoć dostupnih smjernica²⁷. Regulatorna usklađenost neophodna je za kontinuirano stavljanje kemikalija na tržište EU-a nakon datuma povlačenja.

3.3. Financijske usluge

U području financijskih usluga Komisija snažno potiče osiguravajuća društva i druge pružatelje financijskih usluga koji to još nisu učinili da dovrše svoje pripremne mjere do 31. listopada 2019.

Komisija je 19. prosinca 2018. donijela nekoliko izvanrednih mjera, uključujući dvije odluke o utvrđivanju vremenski ograničene istovrijednosti, kako bi gospodarskim subjektima iz EU-27 omogućila da prenesu svoje ugovorne odnose na pružatelje usluga koji smiju obavljati svoje djelatnosti unutar EU-27. Na temelju prve od tih dviju odluka, Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala moći će privremeno priznati središnje druge ugovorne strane osnovane u Ujedinjenoj Kraljevini i dopustiti im da nastave pružati usluge u Uniji. Ta odluka prestaje vrijediti 30. ožujka 2020. Druga odluka privremeno omogućuje središnjim depozitorijima vrijednosnih papira iz Ujedinjene Kraljevine da nastave pružati bilježničke usluge i usluge središnjeg vođenja računa gospodarskim subjektima u Uniji. Ta odluka prestaje vrijediti 30. ožujka 2021. Komisija je osim toga donijela dvije delegirane

²⁶ Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ, SL L 396, 30.12.2006., str. 1.

²⁷ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices_en#envgrow; <https://echa.europa.eu/uk-withdrawal-from-the-eu>.

uredbe kako bi se gospodarskim subjektima iz EU-27 s važećim ugovorima o izvedenicama koji nisu poravnani omogućilo da u roku od 12 mjeseci od povlačenja Ujedinjene Kraljevine zamijene druge ugovorne strane iz Ujedinjene Kraljevine onima iz EU-27 bez gubitka aktualnog bonitetnog tretmana tih ugovora. Komisija je ocijenila da su se poduzeća u velikoj mjeri pripremila za povlačenje bez sporazuma, među ostalim tako što su obnovila svoje važeće ugovore radi zamjene drugih ugovornih strana iz Ujedinjene Kraljevine, te da sada moraju dovršiti pripreme u roku koji je predviđen za te izvanredne mjere. Komisija stoga smatra da donošenje dodatnih izvanrednih mjera nije potrebno. Nastavit će pratiti stanje na tržištima nakon datuma povlačenja i odlučit će o prikladnim mjerama na temelju propisa EU-a koji budu na snazi u relevantnom trenutku, posebno uzimajući u obzir okvir uveden Uredbom o infrastrukturi europskog tržišta u pogledu zahtjeva za priznavanje središnjih drugih ugovornih strana trećih zemalja.

3.4. Ribarstvo

Osim što je donijela propise o mjerama za izvanredne situacije (vidjeti odjeljak 3.2.), Komisija je nastavila savjetovanja s državama članicama u području ribarstva o koordiniranoj pripremi za scenarij u kojem plovila EU-a više ne bi imala pristup vodama Ujedinjene Kraljevine. U tom području dionici blisko surađuju i koordiniraju djelovanja, među ostalim s pomoću zajedničkog okvira za praćenje promjena ili narušavanja ribolovnih aktivnosti u vodama EU-a. Ta će se suradnja intenzivirati u nadolazećem razdoblju, a Komisija je spremna pružiti dodatnu pomoć u analizi i raspravama. Službe Komisije objavile su 18. srpnja 2019. dokument s novim pitanjima i odgovorima o posljedicama za ribolovne aktivnosti u slučaju povlačenja bez sporazuma²⁸. Osim teme pristupa vodama (i kontrole tog pristupa) i teme ribolovnih mogućnosti, dokument sadržava praktične informacije o nizu posebnih tema kao što su sanitarne kontrole i carine. Tijela država članica i udruženja ribara potiču se da distribuiraju te informacije.

4. TEHNIČKA PRILAGODBA IZVANREDNIH MJERA I DONOŠENJE DRUGIH NAJAVLJENIH AKATA

Kako je navedeno u petoj Komunikaciji o pripravnosti za Brexit od 12. lipnja 2019.²⁹, Komisija je analizirala sve mjere na razini EU-a donesene radi pripreme za povlačenje Ujedinjene Kraljevine te je zaključila da ti zakonodavni i nezakonodavni akti EU-a i dalje ispunjavaju zadane ciljeve. Stoga ne postoji potreba za izmjenom njihova sadržaja. S druge strane, s obzirom na nove rokove koji su posljedica aktualnog produljenja, potrebne su neke ciljane tehničke prilagodbe u određenim sektorima. One su objašnjene u odjeljcima u nastavku.

Kad je riječ o nezakonodavnim aktima o izvanrednim mjerama koje je Komisija donijela u području sanitarnih propisa EU-a, imajući u vidu prethodni datum povlačenja 12. travnja 2019. koji više nije relevantan zbog produljenja razdoblja predviđenog člankom 50. stavkom 3. UEU-a, Komisija će preispitati stanje prije datuma povlačenja i, pod uvjetom da Ujedinjena Kraljevina nastavi pružati potrebna jamstva, ponovno donijeti navedene mjere, kako bi osigurala njihovu provedbu nakon 1. studenoga 2019.

²⁸ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/fisheries-qanda_en.pdf.

²⁹ COM(2019) 276 final.

4.1. Promet

U području prometa donesene su izvanredne mjere za održavanje bitnih prometnih veza za vrste prijevoza na koje će povlačenje najviše utjecati: zračni, željeznički i cestovni prijevoz putnika i tereta.

U skladu s načelima na kojima se temelje sve izvanredne mjere, uredbe o izvanrednim situacijama kojima se omogućuje kontinuirana povezanost donesene su jednostrano, ograničenog su područja i razdoblja primjene. Uredba kojom se osigurava osnovna povezanost u cestovnom prijevozu tereta i putnika³⁰ donesena je ubrzo nakon prvog kratkog produljenja razdoblja iz članka 50. stavka 3. UEU-a do 12. travnja 2019., s utvrđenim konačnim datumom primjene 31. prosinca 2019., imajući u vidu i moguće aranžmane za osnovnu povezanost koje treba provesti u kontekstu multilateralnog sustava kvota Europske konferencije ministara prometa (ECMT). Zbog sličnih razloga, razdoblje primjene Uredbe kojom se osigurava osnovna zračna povezanost³¹ bilo je usklađeno s krajem zimske sezone Međunarodne udruge zračnih prijevoznika (IATA) 2019./2020. i ta se uredba prestaje primjenjivati 30. ožujka 2020.

Ako se Ujedinjena Kraljevina povuče iz Europske unije 1. studenoga 2019. bez sporazuma, razdoblje primjene Uredbe (EU) 2019/501 bilo bi ograničeno na dva mjeseca, a razdoblje primjene Uredbe (EU) 2019/502 na manje od polovine prvotno predviđenog razdoblja.

Kako bi se osiguralo da te uredbe o izvanrednim situacijama ostvare svoje izvorne ciljeve imajući u vidu razdoblje njihove primjene i odgodu datuma povlačenja Ujedinjene Kraljevine za sedam mjeseci, Komisija je danas donijela prijedlog produljenja razdoblja valjanosti uredbi (EU) 2019/501 i (EU) 2019/502 za isto razdoblje. Stoga se predlaže produljenje razdoblja primjene Uredbe o izvanrednim situacijama kojom se osigurava osnovna povezanost u cestovnom prijevozu tereta i putnika do 31. srpnja 2020. Ne dovodeći u pitanje isključivu nadležnost Unije, države članice trebale bi nastaviti raditi na povećanju broja dostupnih dozvola ECMT-a za prijevoz u Ujedinjenu Kraljevinu u budućnosti. Predlaže se i produljenje razdoblja primjene Uredbe o izvanrednim situacijama kojom se osigurava osnovna zračna povezanost do 24. listopada 2020., zadržavajući usklađenost sa sezonama IATA-e.

U području zračnog prometa, u Uredbi (EU) 2019/502 za izvanredne situacije za zračne prijevoznike iz EU-a postoji i poseban mehanizam za usklađenje sa zahtjevima EU-a o većinskom vlasništvu i kontroli nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine. Nacionalna tijela sada su dovršila pregled planova koje su dostavili zračni prijevoznici na koje će povlačenje najviše utjecati i obavijestila su te zračne prijevoznike i Komisiju o pozitivnim rezultatima svoje analize. Komisija se obratila nadležnim nacionalnim tijelima te je u nekim slučajevima izrazila sumnje o tome bi li dostavljeni planovi osigurali usklađenost sa zahtjevima EU-a. Zračni prijevoznici na koje povlačenje najviše utječe moraju osigurati potpunu usklađenost sa zahtjevima EU-a o većinskom vlasništvu i kontroli najkasnije do kraja razdoblja predviđenog Uredbom (EU) 2019/502. Ako se primjena Uredbe (EU) 2019/502 proširi u skladu s

³⁰ Uredba (EU) 2019/501 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. ožujka 2019. o zajedničkim pravilima kojima se osigurava osnovna povezanost u cestovnom prijevozu tereta i putnika s obzirom na povlačenje Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Unije, SL L 85 I, 27.3.2019., str. 39.

³¹ Uredba (EU) 2019/502 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. ožujka 2019. o zajedničkim pravilima kojima se osigurava osnovna zračna povezanost s obzirom na povlačenje Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Unije, SL L 85 I, 27.3.2019., str. 49.

današnjim prijedlogom, to razdoblje završava 30. travnja 2020³². Nacionalna tijela dužna su osigurati usklađenosti s pravom EU-a i njegovu učinkovitu provedbu do tog datuma.

Iako nisu donesene izvanredne mjere za povremeni prijevoz putnika autobusom, provedene su potrebne pripreme za osiguranje povezanost u tom području od datuma povlačenja na temelju međunarodnog instrumenta, Interbus ugovora³³. Ujedinjena Kraljevina položila je svoju ispravu o pristupu tom sporazumu, u kojem će nakon povlačenja postati samostalna ugovorna stranka.

4.2. Ribolovne aktivnosti

S obzirom na rizik od povlačenja bez sporazuma 1. studenoga 2019. i važnost ribarstva za ekonomsku egzistenciju mnogih obalnih zajednica, a radi osiguranja održivosti ribolova u relevantnim vodama, važno je utvrditi aranžmane kojima se plovilima EU-a i Ujedinjene Kraljevine omogućuje kontinuiran recipročni pristup vodama druge strane u svrhu ribolova u skladu s uvjetima utvrđenima u odgovarajućim uredbama Vijeća o utvrđivanju ribolovnih mogućnosti, pod uvjetom da ukupne ribolovne mogućnosti koje utvrde obje strane zajedno budu u skladu s održivim upravljanjem relevantnim stokovima. Komisija je s tim ciljem danas donijela prijedlog produljenja primjene Uredbe o odobrenjima za ribolov za izvanredne situacije koja je donesena u ožujku 2019.³⁴ do kraja 2020. Time bi se zadržao pojednostavnjeni pravni okvir koji bi Europskoj uniji omogućio da nastavi izdavati odobrenja plovilima Ujedinjene Kraljevine za ulazak u vode EU-a te upravljati zahtjevima za izdavanje odobrenja za ulazak plovilima EU-a u vode Ujedinjene Kraljevine ako se ispune uvjeti o recipročnom pristupu i održivosti. Taj privremeni okvir koji ribarima pruža pravnu sigurnost i osigurava očuvanje ribljih stokova potreban je jer s Ujedinjenom Kraljevinom kao trećom zemljom nije sklopljen sporazum o ribarstvu. Na temelju toga i prethodne koordinacije s državama članicama, Komisija je spremna Ujedinjenoj Kraljevini podnijeti zahtjeve za odobrenje pristupa plovilima EU-a neposredno nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije. U prijedlogu se zadržava mogućnost razmjene kvota s Ujedinjenom Kraljevinom u 2020. primjenom postupka utvrđenog u prijedlogu.

4.3. Proračun EU-a

U slučaju povlačenja bez sporazuma, u mnogim slučajevima Ujedinjena Kraljevina i korisnici iz Ujedinjene Kraljevine neće moći podnijeti zahtjev za nova financijska sredstva i više neće ispunjavati uvjete za dodjelu financijskih sredstava ili će njihovo aktualno sudjelovanje u programima EU-a završiti. Plaćanja bi stoga trebala biti suspendirana, a mogla bi se provesti samo ako i kada Europska unija i Ujedinjena Kraljevina postignu financijski dogovor. U određenim slučajevima ugovore će možda biti potrebno raskinuti ako više ne budu ispunjavali uvjete programa EU-a ili ih izmijeniti kako bi se osiguralo da ispunjavaju uvjete za sudjelovanje³⁵. Kako bi se ublažili poremećaji koji bi zbog toga nastali, Europska unija

³² Članak 7. stavak 1. Uredbe (EU) 2019/502.

³³ Ugovor o međunarodnom povremenom prijevozu putnika običnim i putničkim autobusima (Interbus ugovor), SL L 321, 26.11.2002., str. 13.

³⁴ Uredba (EU) 2019/498 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. ožujka 2019. o izmjeni Uredbe (EU) 2017/2403 u vezi s odobrenjima za ribolov za ribarska plovila Unije u vodama Ujedinjene Kraljevine i za ribolovne operacije ribarskih plovila Ujedinjene Kraljevine u vodama Unije, SL L 85I, 27.3.2019., str. 25.

³⁵ Na primjer, korisnici bespovratnih sredstava Europskog istraživačkog vijeća u okviru programa Obzor 2020. mogu svoja bespovratna sredstva premjestiti u drugu zemlju. Objavit će se smjernice o ispunjenju relevantnih uvjeta prihvatljivosti.

donijela je 9. srpnja 2019. Uredbu o mjerama za izvanredne situacije u vezi s proračunom EU-a³⁶ na temelju koje su Ujedinjena Kraljevina i korisnici iz Ujedinjene Kraljevine i dalje prihvatljivi za troškove nastale u 2019. pod uvjetom da Ujedinjena Kraljevina ispuní niz uvjeta, posebno da uplati svoj dio u proračun EU-a za 2019. do određenog datuma i da omogućí provođenje potrebnih revizija i kontrola, uključujući na svojem državnom području, kako je predviđeno relevantnim propisima EU-a. Usporedno s ovom Komunikacijom, Komisija se u skladu s važećim postupcima savjetuje sa stručnjacima iz država članica o nacrtu delegirane uredbe za prilagodbu rokova iz Uredbe o izvanrednim situacijama zbog produljenja razdoblja predviđenog člankom 50. stavkom 3. UEU-a.

Nakon produljenja razdoblja iz članka 50. stavka 3. UEU-a do 31. listopada 2019., mjera koja je trenutačno na snazi traje samo dva mjeseca. Zbog toga je Komisija danas donijela prijedlog kojim se postojeća Uredba za izvanredne situacije iz 2019. nastavlja primjenjivati i u 2020. Ujedinjena Kraljevina i korisnici iz Ujedinjene Kraljevine bit će stoga prihvatljivi za sudjelovanje u programima koji se financiraju iz proračuna EU-a i dodjelu financijskih sredstava sve do kraja 2020. ako Ujedinjena Kraljevina prihvati i ispuní uvjete iz Uredbe o mjerama za izvanredne situacije u vezi s proračunom za 2019., uplati svoj doprinos u proračun za 2020. i omogućí provođenje potrebnih revizija i kontrola.

4.4. Financijska potpora za izvanredne situacije

Kako je najavljeno u četvrtoj Komunikaciji o pripravnosti za Brexit od 10. travnja 2019.³⁷, Komisija je istražila kako bi se postojećim programima i instrumentima mogla pružiti potpora sektorima na koje će povlačenje najviše utjecati, posebno poljoprivredi i ribarstvu, regijama i nacionalnim tijelima, koji će unatoč pripremama biti izloženi znatnim poremećajima. Svrha tog paketa financijske potpore je da se dostupnim sredstvima pruži potporu onima na koje će povlačenje bez sporazuma najviše utjecati.

U sektoru poljoprivrede, poljoprivrednicima će biti dostupni svi postojeći instrumenti tržišne potpore i izravne financijske potpore kako bi se ublažio najštetniji učinak na poljoprivredno-prehrambena tržišta u slučaju scenarija bez dogovora. Nacionalna financijska potpora trebala bi biti usklađena s izvanrednim mjerama potpore tržištu EU-a i pojačati učinak intervencije Europske unije.

Komisija je danas donijela prijedlog proširenja područja djelovanja Fonda solidarnosti EU-a kako bi se umanjilo ozbiljno financijsko opterećenje za države članice koje bi bilo izravna posljedica povlačenju bez sporazuma i koje se ne može izbjeći preliminarnim pripremama. To uključuje potporu programima državnih potpora za poduzeća, mjere za očuvanje postojećih radnih mjesta i osiguravanje funkcioniranja graničnih, carinskih te sanitarnih i fitosanitarnih kontrola.

Komisija je danas donijela prijedlog kojim se osigurava da Europski fond za prilagodbu globalizaciji bude dostupan za potporu radnicima koji zbog povlačenja bez sporazuma budu proglašeni viškom, uz određene uvjete.

³⁶ Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2019/1197 od 9. srpnja 2019. o mjerama koje se odnose na izvršenje i financiranje općeg proračuna Unije u 2019. u vezi s povlačenjem Ujedinjene Kraljevine iz Unije, SL L 189, 15.7.2019., str. 1.

³⁷ COM(2019) 195 final.

Uz te dvije zakonodavne mjere moguće je provesti i druge intervencije bez izmjene propisa. Komisija je spremna brzo djelovati ako države članice odluče izmijeniti svoje programe koji se financiraju sredstvima strukturnih i investicijskih fondova³⁸ kako bi u okviru svojih nacionalnih omotnica dio raspoloživih sredstava namijenile rješavanje problema uzrokovanih povlačenjem bez sporazuma. Komisija će brzo djelovati i ako države članice žele izmijeniti dodjelu svojih nacionalnih omotnica u okviru Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo. Konačno, Komisija je spremna predložiti izmjene sporazuma između Europske unije i Europskog investicijskog fonda kako bi mala i srednja poduzeća koja trebaju uložiti sredstva u izmjenu organizacije svojeg poslovanja zbog povlačenja Ujedinjene Kraljevine bez sporazuma mogla jednostavnije pristupiti financijskim sredstvima Programa za konkurentnost malih i srednjih poduzeća (COSME), uz odgovarajuće uvjete i ovisno o raspoloživosti proračunskih sredstava.

Bude li potrebna hitna potpora dionicima na koje će povlačenje najviše utjecati, primjerice malim i srednjim poduzećima koja su znatno izložena Ujedinjenoj Kraljevini, pravila EU-a o državnim potporama sadržavaju fleksibilna rješenja za nacionalne mjere potpore.

5. IRSKA

Izlazak Ujedinjene Kraljevine iz EU-a bez Sporazuma o povlačenju za posljedicu će imati dva različita fiskalna i regulatorna prostora na otoku Irskoj. U skladu s međunarodnim pravom, a osobito pravilima Svjetske trgovinske organizacije, od 1. studenoga 2019. EU i Ujedinjena Kraljevina bit će dužne na proizvode recipročno obračunavati carinu koja se primjenjuje na robu podrijetlom iz bilo koje druge članice Svjetske trgovinske organizacije bez povlaštenih aranžmana. Osim toga, pravom EU-a bit će propisane provjere i kontrole sve robe koja ulazi u Irsku iz Ujedinjene Kraljevine radi zaštite sigurnosti i zdravlja građana EU-a, očuvanja integriteta unutarnjeg tržišta i usklađenosti s fiskalnim obvezama (carine, neizravni porezi).

Komisija i Irska i dalje surađuju u kontekstu jedinstvene situacije na otoku Irskoj, u cilju zaštite cjelovitosti unutarnjeg tržišta i izbjegavanja „tvrde” granice kako bi dogovorile rješenja za nepredviđene situacije neposredno nakon povlačenja bez sporazuma i stabilnije rješenje za razdoblje nakon povlačenja. Zaštitni mehanizam predviđen Sporazumom o povlačenju jedino je utvrđeno rješenje kojim se štiti Sporazum na Veliki petak, osigurava usklađenost s međunarodnim obvezama i štiti cjelovitost unutarnjeg tržišta.

6. ODGOVOR NA POREMEĆAJE NAKON POVLAČENJA BEZ SPORAZUMA

Ako se Ujedinjena Kraljevina povuče iz Europske unije bez sporazuma, očekuju se ozbiljne poteškoće za mnoge dionike, osobito u prvim danima. Komisija i države članice ostat će u bliskom kontaktu kako bi koordinirano odgovorile na bilo koji potencijalni problem te pronašle najbolje rješenje. Za razdoblje neposredno nakon povlačenja bez sporazuma, Komisija je uspostavila pozivni centar za upravna tijela država članica koji će im omogućiti brzu i izravnu komunikaciju sa stručnjacima iz službi Komisije i olakšati nužnu koordinaciju među nacionalnim tijelima. Građani, poduzetnici i drugi dionici u EU-u mogu se sa svojim pitanjima obratiti svojim nacionalnim ili lokalnim upravama uobičajenim kanalima. Mogu se obratiti i pozivnom centru Europe Direct (besplatnim pozivom na broj 00 800 6 7 8 9 10 11 s

³⁸ Europski fond za regionalni razvoj, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj, Europski socijalni fond, Kohezijski fond i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo.

bilo kojeg mjesta u Europskoj uniji). Pozivni centar Europe Direct radit će produljeno u vrijeme povlačenja.

7. ZAKLJUČCI

Iako je cilj EU-a uredno povlačenje Ujedinjene Kraljevine, Komisija naglašava da se svi moraju pripremiti za mogućnost povlačenja Ujedinjene Kraljevine bez sporazuma 1. studenoga 2019. Komisija i dalje poziva sve dionike da dovrše svoje pripreme i posebno potiče na djelovanje poslovne subjekte u osjetljivim područjima kao što su lijekovi, medicinski uređaji i kemikalije. Poziva i sve gospodarske subjekte u EU-u koji će trgovati s Ujedinjenom Kraljevinom ili prevoziti robu u Ujedinjenu Kraljevinu nakon povlačenja da uzmu u obzir carinske te sanitarne i fitosanitarne provjere i postupke kao i logističke izazove koji se mogu očekivati u novom pravnom kontekstu na graničnim prijelazima s Ujedinjenom Kraljevinom.

Usporedno s ovom Komunikacijom, Komisija je donijela i tri zakonodavna prijedloga zbog odgođenog datuma povlačenja kojima se prema potrebi produljuje trajanje postojećih izvanrednih mjera u području prometa i ribarstva ili se osigurava okvir za 2020. u kontekstu proračuna EU-a. Donijela je i dva dodatna zakonodavna prijedloga kao dio paketa kojim se prema potrebi osigurava financijska potpora za izvanredne situacije. Naposljetku, savjetuje se sa stručnjacima iz država članica, u skladu s važećim postupcima, o delegiranom aktu o usklađenju rokova iz Uredbe o mjerama za izvanredne situacije u vezi s proračunom EU-a za 2019.³⁹ s aktualnim datumom povlačenja. Komisija poziva suzakonodavce da učine sve što je potrebno da se predloženi zakonodavni akti brzo donesu, tako da prema potrebi stupe na snagu prije datuma povlačenja Ujedinjene Kraljevine.

U vrijeme povlačenja Komisija će produljiti radno vrijeme svojeg pozivnog centra za građane i poduzeća te će uspostaviti posebni pozivni centar za tijela država članica kako bi im pružila stručnu pomoć i olakšala potrebnu koordinaciju među nacionalnim tijelima. Komisija također poziva države članice da pojačaju komunikacijske aktivnosti koje su se provodile ove godine te da informiraju nacionalne dionike i poduzmu potrebne mjere kako bi mogle odgovoriti na bilo koji poremećaj, posebno u razdoblju neposredno nakon povlačenja bez sporazuma.

³⁹ Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2019/1197 od 9. srpnja 2019. o mjerama koje se odnose na izvršenje i financiranje općeg proračuna Unije u 2019. u vezi s povlačenjem Ujedinjene Kraljevine iz Unije, SL L 189, 15.7.2019., str. 1.